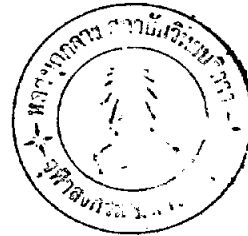

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้
ของไทยเนั้นหรือคือภาษา
ซึ่งผลิตออกออกผลแตกคนมา
รวมเรียกว่าวรรณคดีไทย ¹

จากบทกลอนดังกล่าว ทำให้เห็นได้ว่าภาษาและวรรณคดีไทย เป็นสิ่งหนึ่ง
ซึ่งแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ถึงกระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ตอนหนึ่งว่า -

ภาษาไทยนั้น เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของ
มนุษยชนิกหนึ่ง คือ เป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่าง
หนึ่ง เช่น ในทางวรรณคดี เป็นต้น ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาเอาไว้ให้ดี ²

นับตั้งแต่ชาติไทยได้ตั้งหลักฐานมั่นคงมาแต่ครั้งกรุงสุโขทัย บรรพบุรุษผู้เป็น

---

¹ม.ล. ปิ่น มาลากุล, แบบเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น เล่ม 2 (กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา, 2520), หน้า 169.

²"กระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช,"
การประชุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๗ ห้องประชุมคณะ
อักษรศาสตร์, 29 กรกฎาคม 2505.

ภาวของเราได้สร้างสรรค์วรรณคดีไว้อย่างมากมาย เริ่มต้นด้วยพ่อขุนรามคำแหง ผู้ทรง
 ประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 1826 พระมหาธรรมราชาลิไท ไททรง
 รจนาคเอนภุมภิกดา เพื่อสอนคนสมัยนั้นให้เห็นบาปบุญคุณโทษในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน
 ต่อมายุคกรุงศรีอยุธยา เรามีกวีทุกชั้นช่วยกันสร้างวรรณคดีสำคัญ ๆ เรามีสมเด็จพระบรม
 ไตรโลกนาถ ผู้โปรดให้สร้างมหาชาติคำหลวง เรามีพระมหाराชครู ผู้เริ่มแต่งสมุทรโฆษ
 คำฉันท์ ในยุคกรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ก็ทรงพระราชนิพนธ์วรรณคดี หึ่ง ๆ
 ที่พระองค์มีพระราชภาระทางการกู้ชาติ ยุคกรุงรัตนโกสินทร์ เรามียุคทองแห่งวรรณคดี
 ในสมัย พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
 เจ้าอยู่หัว เกิดวรรณคดีทั้งแบบตะวันตก และตะวันออก ไว้เป็นสมบัติของชาติอย่างไพศาล
 บัดนี้กวีที่อ้างพรรณนามาเพียงบางท่านได้ล่วงลับไปแล้ว แต่งานนิพนธ์ของท่าน ตกเป็นมรดก
 ส่วนรวมของเราสืบมาจนบัดนี้ หน้าที่ของเราผู้เป็นชนรุ่นหลัง จึงจำเป็นต้องรักษามรดก
 เหล่านั้นไว้ด้วยดี การสงวนรักษาย่อมรักษาแต่สิ่งที่ดีไว้ วรรณคดีไทยเรามีอะไรบางอย่างที่
 บุคคลย่อมต้องการอาหารทางใจ ความเบิกบานสำราญใจ ความมั่งคั่งมั่ง สิ่งเหล่านี้เราจะ
 ได้จากวรรณคดี ¹

ฐานะของวรรณคดีแต่เดิมนั้น ชาวบ้านรักชอบวรรณคดีเพราะ วรรณคดีให้ความ
 สุขแก่เขา องค์ประกอบของกระบวนการประพันธ์ของวรรณคดี เป็นสิ่งสนองอารมณ์ทาง
 โสตประสาท จึงเข้าได้กับท่านองเพลง เป็นที่สนใจของนักร้อง นักดนตรี ดังจะสังเกต
 ได้ว่า บทที่ใช้ร้องกับเครื่องสาย และมโหรี มาจากเสภาขุนช้างขุนแผน และอิเหนา
 ประมาณเก้าสิบเปอร์เซ็นต์ สะท้อนให้เราเห็นถึง ความนิยมชมชอบในวรรณคดีของคนรุ่น

¹ เจื้อ สตะเวทิน, "การรักษาวรรณคดี" ศูนย์ศึกษา 14 (พฤษภาคม, 2500 :

เก่าในวรรณคดีเหล่านั้น แต่เป็นที่น่าเสียดายที่วิธีการสอนที่ใช้กันในปัจจุบันนี้ ไม่ทำให้หวังได้เลยว่า มรดกทางวรรณกรรมจะตกทอดสืบต่อไปถึงชนรุ่นหลังได้¹ เพราะปัจจุบันความคิดของคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ แตกต่างไปจากคนรุ่นเก่ามาก และปฏิกริยาของคนรุ่นใหม่ที่มีต่อวรรณคดีไทย อันเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในโรงเรียน ได้มีผู้รวบรวมไว้ในลักษณะ และระดับต่าง ๆ กัน ดังนี้ คือ

ประการแรก คนรุ่นใหม่รู้สึกเบื่อก่อนที่จะอ่าน และเรียนวรรณคดีไทย เพราะเนื้อหาซ้ำสมัย ครูเขย สอนไม่สนุก

ประการที่สอง รู้สึกเกลียดวิชาวรรณคดีไทย เพราะต้องท่องจำ ครูครูสอนแบบเผด็จการ

ประการที่สาม รู้สึกกลัววิชาวรรณคดีไทย เพราะเคยสอบตก ได้คะแนนไม่ดีเมื่อเทียบกับวิชาอื่น ๆ ครูกดคะแนน

ประการสุดท้าย รู้สึกว่าวรรณคดีไทยมีคุณค่า แต่ก็ไม่มองเห็น ซ้ำออกมาไม่ได้²

ความรู้สึกเช่นนี้ ศุภร บุนนาค ให้เหตุผลไว้ว่า การที่นักเรียนเบื่อ และไม่ยอมเรียนวรรณคดีไทยนั้น ไม่ใช่เพราะวรรณคดีเหล่านั้นหย่อนคุณภาพ แต่เป็นเพราะวงการศึกษาของเราล่าช้าต่อการปรับปรุงวิธีการสอน และให้ความสำคัญแก่ภาษาไทยน้อยเกินไป³

¹ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, "หัวเลี้ยวของวรรณคดีไทย," วรรณไวทยาการ ชุมนุมบทความทางวิชาการถวายพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปพงศ์ประพันธ์ ในโอกาสที่พระชนม์มครบ 80 พรรษาบริบูรณ์ 25 สิงหาคม 2514, โครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2514), หน้า 63.

²ชลธิรา กลัทธิอยู่, "การสนองตอบปฏิกริยาของคนรุ่นใหม่ที่มีต่อวรรณคดีไทย," อักษรศาสตร์พิจารณา 2 (สิงหาคม 2517) : 21 - 24.

³ศุภร บุนนาค, "พระลอ" ปากไถ่ฉบับวรรณกรรมวิพากษ์ (กรุงเทพมหานคร: สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย, 2518), หน้า 17.

วรรณคดีไทยที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้นักเรียนเรียนมาตั้งแต่ระดับประถม จนถึงมัธยมศึกษาชั้น ส่วนมากจะคัดลอกมาจากละครไทย มี สังข์ทอง พระเอกยมดี อีแหวน รามเกียรติ์ แม่แต่ขุนช้างขุนแผน ซึ่งทำเป็นละครรำก็ได้ และเป็นบทเสภาก็ได้ ตามธรรมเนียมที่สอนกันอยู่ในปัจจุบัน ครูมักจะให้นักเรียนใช้เป็นหนังสืออ่านไทย แก่การออกเสียง ให้ศัพท์ หรือให้นักเรียนไปค้นศัพท์ แต่บางคอนหากมีศัพท์ยาก ๆ เป็นจำนวนมาก ก็จะสอนแบบถอดคำประพันธ์ด้วยปากเปล่า ไม่ได้สอนแบบให้ซาบซึ่งในละครไทย หรือการใช้ภาษา ¹ ดังนั้น การสอนวรรณคดีแก่นักเรียนมัธยมจึงยากมาก จึงควรกำหนดมาตรฐานอย่างหยาบ ๆ ไว้ว่า นักเรียนที่ฉลาดปานกลาง พอจะเข้าถึงวรรณคดีชิ้นนั้นชิ้นนี้สักแค่ไหน คนในวัยรุ่นไม่ค่อยพอใจกับสิ่งที่ละเมียดละไมกำลังนิยมสิ่งที่โลกไฉน แท้ที่จริงเป็นที่รู้กันทั่วโลกว่า คนทั่ว ๆ ไปเข้าถึงวรรณกรรมชั้นเยี่ยมไม่ได้ มีแต่คนเฉพาะส่วนหนึ่งของชุมชนหนึ่ง ๆ เท่านั้นที่จะเข้าถึงได้ แต่โรงเรียนทั้งโลกให้นักเรียนมัธยมเรียนวรรณคดีของชาติ ก็เพื่อให้รู้ว่าชาตินั้น ๆ มีวรรณคดี และเพื่อให้โอกาสนักเรียนที่สามารถเข้าถึง ได้รับประสบการณ์ที่มีค่าอันเขาไม่ควรพลาดโอกาสที่จะได้รับ ²

¹ เต็มสิริ บุญสิงห์ และ เจือ สตะเวทิน, วิชาชุดครูประกาศนียบัตรครูมัธยมของครูสภา ศึกษานอกศิลป์ (กรุงเทพมหานคร : องค์การคำครูสภา, 2516), หน้า 233.

² ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, "การสอนภาษาไทยกับค่านิยมในปัจจุบัน," วิทยาสาร 26 (10 มกราคม 2518) : 35.

ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่เฉพาะแต่ปัญหา วิธีการสอนของครูเท่านั้น แต่ยังรวมถึง ปัญหาการขยายตัวอย่างรวดเร็วของประชากรของประเทศไทยด้วย ซึ่งมีอัตราส่วน ไม่สอดคล้องกับการขยายของจำนวนผู้สอน การเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้าน วิชาการ ก็เป็นสาเหตุหนึ่ง เพราะความรู้ในก้านวิชาการได้ขยายขอบเขตออกไปจากเดิมอย่างมากในเวลาอันรวดเร็ว มีการค้นพบความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ซึ่งจะต้องติดตามให้ทันอยู่ตลอดเวลา นอกจากนั้นสาเหตุอีกประการหนึ่ง คือ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในก้านต่าง ๆ ที่จะมามีผลทำให้การเรียนการสอนในปัจจุบันเปลี่ยนแนว ทางไปจากเดิม มีการนำเอาอุปกรณ์ใหม่ ๆ ที่ทันสมัยมาช่วยในการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการเรียนการสอนที่วางไว้ให้ดียิ่งขึ้น ¹

สำหรับในก้านการศึกษา ปัจจุบันจะใช้การเรียนการสอนแบบเดิม ย่อมจะ ทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ยาก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเอาวิธีการเรียน การสอนแบบใหม่มาใช้ในการแก้ปัญหาดังกล่าวให้โดยลเป็นอย่างดี อุปกรณ์และเทคโนโลยี ใหม่ ๆ ทางโสตทัศนศึกษา ซึ่งครั้งหนึ่งเคยคิดว่าเป็นของฟุ่มเฟือยนั้น ในปัจจุบันจะต้อง ยอมรับกันว่า เครื่องมือเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นในการที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ²

ในประเทศที่มีการตื่นตัวทางการศึกษามาก เช่น สหรัฐอเมริกาได้มีการ ค้นคว้าทางด้านนี้มาก มีโครงการพัฒนาหลักสูตรในสายวิชาต่าง ๆ รวมทั้งการผลิต

¹สาเกท วราภกร, คำบรรยายวิชา Principle and Practice of Instructional Media Service, แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2516.

²วิจิตร ศรีสอาน, "สภาพปัจจุบันและปัญหาความต้องการทางการศึกษาของ ประเทศไทย," ศูนย์ศึกษา, ปีที่ 16 ฉบับที่ 5 (พฤษภาคม, 2513), หน้า 18.

แบบเรียนแนวใหม่นี้เป็นพื้น ๆ โครงการ การผลิตวัสดุการสอนแนวใหม่นี้ไม่ได้จำกัด อยู่ในหน่วยงานที่รับผิดชอบทางการศึกษาเท่านั้น แม้แต่บริษัทเอกชนก็หันมาสนใจ และ ลงทุนทางด้านนี้มากมาย เช่น เวสติงเฮาส์ (Westinghouse) ซึ่งเดิมทีผลิตแต่ อุปกรณ์การไฟฟ้า ปัจจุบันก็หันมาสนใจทางด้านการผลิตวัสดุการสอนที่เรียกว่า โปรเจก แพลน (Project PLAN) เป็นต้น ในปัจจุบันการผลิตวัสดุการสอนประเภทวัสดุ (Software) กลายเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับความสนใจจากวงการธุรกิจมากเป็น พิเศษ ตัวอย่างของวัสดุการสอนแนวใหม่ที่กำลังได้รับความสนใจอย่างแพร่หลาย ก็คือ Programmed Instruction หรือที่เรียกกันในภาษาไทยว่า บทเรียนสำเร็จรูป¹ การสอนแบบโปรแกรม หรือบทเรียนสำเร็จรูปนี้ มีส่วนช่วยปรับปรุงให้ ประสิทธิภาพทางการสอนของครูดีขึ้น เพราะผู้สร้างบทเรียนสำหรับการสอนแบบ โปรแกรม จะต้องมีการวางแผนที่ดี และเตรียมตัวอย่างระมัดระวัง ยิ่งกว่าผู้บรรยาย เตรียมบทเรียน และถ้ามีข้อบกพร่องเกิดขึ้นในการเรียนการสอน ก็ถือว่าเป็นความผิด ของบทเรียน ไม่ใช่ความผิดของผู้เรียน และโปรแกรมเป็นวัตถุที่ไม่มีชีวิตจิตใจ จึงไม่ สามารถแสดงอารมณ์ที่ไม่ดีต่อผู้เรียนด้วย² สำหรับในประเทศไทยยังไม่มีเครื่องสอน แต่ครูอาจทำบทเรียนสำเร็จรูปเป็นแบบหนังสือก็ได้ จะเป็นเครื่องช่วยผ่อนภาระในการ สอนเป็นอันมาก เป็นการส่งเสริมให้เด็กเรียนอยู่ในชั้นมาตรฐานอีกด้วย การให้โรงเรียน และครูสร้างเครื่องสอน หรือบทเรียนสำเร็จรูปง่าย ๆ ขึ้นใช้ในโรงเรียน อาจเป็นก้าว หนึ่งที่จะช่วยให้การศึกษาของไทยคืบหน้าต่อไป³

¹ วิจิตร ศรีสอาน, "เทคนิควิทยาทางการศึกษา," ศูนย์ศึกษา 16 (กันยายน - ตุลาคม 2512) : 22.

² Michael J. Apter, The New Technology of Education (London : Macmillan and Co.ltd., 1968), p. 42-43.

³ ประทีป สยามชัย, "บทเรียนสำเร็จรูป," ชุมนุมทางวิชาการ, รายงานการประชุมทางวิชาการครั้งที่หนึ่ง 1 - 5 สิงหาคม 2510, (พระนคร : สหกรณ์ชายส่ง, 2510), หน้า 224.

ดร. ก่อ สวัสดิพานิชย์ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในวงการศึกษาของไทย คือ เวลานี้เรื่องของนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษานี้ เป็นเรื่องที่ทุกคนควรเอาใจใส่ เวลานี้ยังไม่มีประเทศไทย หรือระบบการศึกษาชาติไทย สามารถจัดระบบเพื่อการใช้งานอันนี้ได้ แต่ถ้าเราสามารถสร้างระบบงานที่เชื่อถือได้ นำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ เมืองไทยก็จะสามารถแข่งกับอเมริกาได้¹

ศาสตราจารย์ ส้าภา วรวงศ์ กล่าวถึง ความสำคัญของโสตทัศนูปกรณ์ต่อการเรียนการสอนว่า ผู้ที่จะประกอบอาชีพครูให้โดยลึกลึ้น นอกจากจะต้องมีความรู้ในวิชาที่จะสอน และวิชาครูเป็นอย่างดีแล้ว ต้องมีเครื่องมือสำหรับประกอบอาชีพของตน เช่นเดียวกับผู้มีอาชีพอื่น ๆ อีกด้วย และเครื่องมือในการสอนนั้นคือ โสตทัศนูปกรณ์นั่นเอง²

คำว่าเทคโนโลยีทางการศึกษานั้น มิได้หมายถึงอุปกรณ์ทางโสตทัศนศึกษาเท่านั้น แต่หมายถึงเรื่องสำคัญ ๆ 3 ด้าน คือ

1. การนำโสตทัศนูปกรณ์ (Hardware) มาใช้ในการศึกษา เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ และ เครื่องช่วยสอน (Teaching Machine) เป็นต้น

2. การผลิตวัสดุการสอนแนวใหม่ (Instructional Materials) หรือที่เรียกกันว่า วัสดุ (Software) ได้แก่ การผลิตตำรา แบบเรียน เอกสารต่าง ๆ

¹ ก่อ สวัสดิพานิชย์, "บทบาทของโสตทัศนและเทคโนโลยียุปกรณ์ ที่มีต่อการพัฒนาการศึกษาทางด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนชนบท" เอกสารประกอบการเรียนวิชา Seminar in A.V. Communication, (แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา 2516), หน้า 66.

2. ส้าภา วรวงศ์, "โสตทัศนศึกษา", หลักการศึกษ, หน้า 198.

หลักสูตร วัสดุ และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ในแนวใหม่ วัสดุการสอนแนวใหม่ที่กำลังได้รับความสนใจอย่างแพร่หลาย คือ บทเรียนแบบโปรแกรม (**Programmed Instruction**)

3. การใช้เทคนิคและวิธีการใหม่ (**Innovation**) เช่น การจัดชั้นเรียนแบบไม่แบ่งชั้น (**Non-Graded Plan**) การสอนเป็นคณะ (**Team Teaching**) การจัดการสอนแบบยืดหยุ่น (**Flexible or Modular Scheduling**) เป็นต้น ¹

คอมมิวนิสต์ (**Comunius**) บิดาแห่งโฮตทัศน์ศึกษาได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการนำโฮตทัศน์ไปกระทำช่วยในการเรียนการสอนว่า ควรสร้างการเรียนรู้ให้เป็นรูปธรรม โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ใช้สัมผัสต่าง ๆ ของตนเองเป็นเครื่องรับรู้ และยิ่งแนะต่อไปว่า ในห้องเรียนควรมีรูปภาพแขวนไว้ให้นักเรียนดูในการสอนครูควรใช้อุปกรณ์ประเภทรูปภาพให้มาก ยิ่งกว่านั้นในห้องเรียนควรมีภาพวาด แผนที่ และไดอะแกรม รวมทั้งเครื่องมือต่าง ๆ ไว้ให้นักเรียนได้ดูด้วย ²

เทคโนโลยีทางการศึกษาที่คาดกันว่า อาจจะนำมาใช้แก้ปัญหการศึกษากันอย่างแพร่หลายในเวลาต่อไปก็คือ บทเรียน หรือ การสอนแบบโปรแกรม เพราะบทเรียนแบบโปรแกรมประกอบด้วยกระบวนการในการตรวจผลการเรียนด้วยตนเอง เป็นเครื่องมือช่วยการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ยิ่ง ³

¹ วิจิตร ศรีสอาน, "ปัญหาการศึกษาในโรงเรียนที่มีครูสอนไม่ครบชั้น," วารสารครูศาสตร์, 1 - 2 (ธันวาคม 2514 - มีนาคม 2515), หน้า 6 - 8.

² สมพงษ์ สิริเจริญ และคนอื่น ๆ, คู่มือการใช้โฮตทัศน์วัสดุ (พระนคร : โครงการพัฒนาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2516), หน้า 18.

³ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรมัธยมศึกษา, (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517), หน้า 16.

ประทีป สยามชัย ได้กล่าวถึงความสำคัญของบทเรียนแบบโปรแกรมว่า เป็นสิ่งที่มนุษย์เราคิดค้นขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องทุ่นแรงทางการศึกษาอย่างหนึ่ง โดยนักเรียนสามารถเรียนบทเรียนนั้น ๆ ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งครู ¹

โรเบิร์ต เกลเซอร์ (Robert Glaser) ได้กล่าวถึงแนวโน้มของการสอนวรรณคดีไว้ว่า เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในรูปของโปรแกรม เขาได้ยกตัวอย่างข้อเขียนของคนอื่น ๆ เช่น ได้มีผู้ถามว่า จะสอนวรรณคดีเพื่อให้เด็กได้ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับลักษณะนิสัยตัวละคร โครงเรื่อง ลีลาการเขียน ควรจะสอนอย่างไรจึงจะมีประสิทธิภาพ ครูภาษาอังกฤษในโครงการก็แนะนำให้ใช้โสตทัศนอุปกรณ์มาช่วยในการสอนวรรณคดีนั้นน่าสนใจ และมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นในหนังสือ **The English Language Arts** ของ **National Council of Teachers of English** ได้แนะนำให้ใช้เทป ซีดีม โทรทัศน์ และโสตทัศนอุปกรณ์อื่น ๆ ช่วยการสอนวรรณคดีให้มีประสิทธิภาพ โดยได้เน้นให้ใช้ในรูปแบบโปรแกรมการสอน เช่น อาจจะนำภาพยนตร์มาใช้ร่วมกับการสอนการละคร นำเทปมาร่วมสอนเกี่ยวกับการประพันธ์ ²

จรรยา วงศ์สายัณห์ กล่าวถึงบทเรียนแบบโปรแกรมว่า เป็นที่คาดหมายได้ ว่า บทเรียนแบบโปรแกรมที่ได้ทดสอบและปรับปรุงแล้ว คงจะเป็นประโยชน์อย่างสำคัญ ในการให้การศึกษาแก่เด็กประเภทต่าง ๆ ตามที่บทเรียนนั้นเตรียมไว้ให้

¹ประทีป สยามชัย, "บทเรียนสำเร็จรูป," วิทยาคาร, 7 (กันยายน, 2512), หน้า 5 - 17.

²Robert Glaser, "Teaching Machines and Programmed Learning II"; Data and Directions (New York : Association for Educational Communication and Technology , 1965), p. 573.

ถ้าประสงค์จะให้เหมาะแก่นักเรียนในระดับ หรือประเภทอื่น ๆ ก็จะต้องมีโปรแกรม
ที่ฝึกแยกออกไปหลาย ๆ โปรแกรม เลือกใช้ให้เหมาะกับประเภท หรือระดับความรู้
ของเด็ก ้วยเหตุนี้จึงเป็นที่เชื่อกันว่า อนาคตของบทเรียนแบบโปรแกรมนี้ คงจะต้อง
เป็นส่วนสำคัญอันหนึ่งในเรื่องการสอนเป็นรายบุคคล ¹

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ กล่าวว่า บทเรียนแบบโปรแกรมคือ บทเรียนที่สร้างขึ้น
เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเอง และก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน โดย
แบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อย ๆ และเป็นขั้น ๆ จากเนื้อหาวิชาที่ง่ายไปสู่ยาก ในแต่ละ
ขั้นจะบรรจุเนื้อหา แล้วให้นักเรียนตอบคำถาม เมื่อนักเรียนตอบคำถามเสร็จ นักเรียน
ก็สามารถตรวจคำตอบด้วยตัวเองตอบผิด หรือ ถูก ได้ทันที เมื่อนักเรียนเรียนจบแล้ว
จะได้รับความรู้ตามจุดมุ่งหมายที่ผู้สร้างกำหนดไว้ ²

กลาสแมน (Glassman) กล่าวว่า บทเรียนแบบโปรแกรมนั้นเป็นเทคนิค
การสอนอย่างใหม่ ซึ่งมีหลักอยู่ 3 ประการ คือ

1. การเสนอเนื้อหาที่เรียงเป็นลำดับแก่นักเรียน
2. การตอบสนองของนักเรียนต่อเนื้อหาส่วนย่อย ๆ ในลำดับเหล่านั้น และ
3. การให้นักเรียนรู้คำตอบที่ถูกต้องในทันทีทันใด ³

¹จรรยา วงศ์สายัณห์, "เทคโนโลยีทางการศึกษา," แนวคิดใหม่ ๆ ในการ
บริหารการศึกษา ; เอกสารเผยแพร่การศึกษา ขงงานพัฒนาการศึกษาอันดับ 11,
(พระนคร : กองเผยแพร่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2515), หน้า 35.

²ชัยยงค์ พรหมวงศ์, "ความหมายของบทเรียนแบบโปรแกรม," คำบรรยาย
วิชา Programmed Instruction , คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาคต้น
ปีการศึกษา 2516.

³Jerrold Glassman , Programmed Reading , (New York :
Globe Book Company, 1966), p. 1.

วิลเบอร์ แชรรม (Willber Schramm) กล่าวว่า บทเรียนแบบโปรแกรม จะคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และจิตวิทยาการเสริมแรง อันเป็นรากฐานทางจิตวิทยา ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ตามความสามารถของตนเอง ไม่มีการถ่วงเวลาของบุคคลที่มีความสามารถในการเรียนสูง หรือบุคคลที่เรียนช้าก็สามารถเรียนด้วยตนเองได้¹

นอกจากบทเรียนแบบโปรแกรมแล้ว ยังมีสไลด์เทปเสียง ซึ่งนับว่าเป็นจุดของโสตทัศนูปกรณ์แบบหนึ่ง ที่มีแนวทางว่าจะสามารถนำมาช่วยแก้ปัญหาการศึกษาปัจจุบันของประเทศไทยได้ ทั้งนี้ก็เพราะว่า สไลด์เทปเสียงสามารถทำให้ผู้เรียนได้เห็นภาพบนจอซึ่งสัมพันธ์ทางประสาทตา และในขณะเดียวกัน ก็สามารถจะได้ยินคำบรรยายภาพจากแถบบันทึกเสียง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับภาพบนจอ จะเป็นการสัมผัสทั้งทางโสตประสาท และ จักษุสัมผัส ทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสาทสัมผัสถึงสองทาง และผลการวิจัยทั้งต่างประเทศ และในประเทศก็ได้สรุปออกมาในแนวที่คล้ายคลึงกันว่า สไลด์เทปเสียงนั้นสามารถที่จะให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจที่ลึกซึ้งกว่าบทเรียนชนิดอื่น ๆ ผู้เรียนมีความสนใจยิ่งขึ้น อย่างน้อยความมีคิในห้องเรียน แสงสว่างจากสไลด์ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้สามารถจำเนื้อเรื่องได้ดี และนาน อีกประการหนึ่งสไลด์เทปเสียงสามารถสนองตอบแนวความคิดเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ด้วย เพราะในบางเนื้อหาวิชาไม่สลับซับซ้อน นักเรียนก็อาจจะเรียนด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาในเรื่องการขาดแคลนครูผู้สอนด้วย²

¹Willber Schramm, The Research on Programmed Instruction. An Annotated Bibliography, U.S. Dept. of Health Education and Welfare Washington, D.C., 1964, p. 9.

²อ่ำไพ ศรีภิรมย์, "การสร้างสไลด์เทปบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง เครื่องบิน สำหรับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 6 - 7.

บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปจะทำให้ผู้เรียนเห็นภาพ และได้ยินเสียงไปพร้อมกัน ผู้เรียนจึงสามารถรับความรู้ได้มากที่สุด นอกจากนั้นยังจะเกิดความประทับใจลึกซึ้ง จดจำได้ดีและนาน ทั้งนี้เพราะ ในจำนวนความรู้ 100 ที่แต่ละคนมีอยู่นี้ ได้มาโดยอาศัยตา เป็นจำนวนถึงร้อยละ 83 อาศัยหูร้อยละ 11 อาศัยสัมผัสทางผิวหนัง การดม การลิ้มรส ประมาณร้อยละ 6 เท่านั้น ดังนั้นการสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป จึงน่าจะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้เกือบครบถ้วนทีเดียว ¹

สำหรับบทเรียนแบบโปรแกรมในปัจจุบัน มีผู้สร้างขึ้นหลายรูปแบบด้วยกัน แต่ส่วนใหญ่เป็นการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมชนิดบทเรียนอย่างเดียวกัน ส่วนการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม โดยใช้สื่อต่าง ๆ มาประกอบ เช่น สไลด์ และ เทปเสียง มีน้อยมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมที่ประกอบด้วยสไลด์ และเทปบันทึกเสียง ในหัวข้อว่า การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ในวิชาวรรณคดีไทย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้น ซึ่งผู้วิจัยคิดว่า บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปนี้ จะสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมได้มากกว่า โปรแกรมชนิดบทเรียนเพียงอย่างเดียว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ เป็รื่อง กุมุท, "โสตทัศนศึกษา : แนวความคิดรวบยอด," ศูนย์ศึกษา, 7 - 8 (กรกฎาคม - สิงหาคม, 2513), หน้า 11.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ในวิชาวรรณคดีไทย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปที่สร้างขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปที่สร้างขึ้นนี้ จะใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 และคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหาของบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปที่จะสร้างขึ้น มีขอบเขตตามเนื้อหาที่ปรากฏในหลักสูตรมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ
2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 51 คน

เหตุจูงใจในการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป

เหตุจูงใจที่ทำให้ผู้วิจัยเลือกสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ในวิชาวรรณคดีไทย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือ

1. บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป จะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพของการเรียนรู้ให้เกิดกับผู้เรียน ทำให้มองเห็นคุณค่า และความงาม ตลอดจนสร้างจินตนาการ และมโนภาพ ในการเรียนวรรณคดีไทยได้ เพราะผู้เรียนจะได้ดูภาพสไลด์ และได้ยินเสียงที่เป็นคำบรรยาย และการอ่านทำนองเสนาะไปพร้อม ๆ กัน มีการฝึกหัดเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนพร้อม ๆ กันไปด้วย

2. ผู้วิจัยเห็นว่า การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ในวิชาวรรณคดีไทย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนแล้ว ยังมีประโยชน์สำหรับผู้สอน ในการที่จะนำเอาเทคนิควิธีสอนแบบใหม่ ๆ มาเพิ่มเติมไปจากการสอนแบบเดิมที่ยังใช้เทคนิควิธีสอนที่ยังไม่ชัดเจนพอ

3. บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปสำหรับวิชาวรรณคดี ในปัจจุบันยังมีไม่เพียงพอ เนื่องจากต้องลงทุน และต้องมีความรู้ในการผลิตด้วย จึงมีผู้ทำกันน้อย ถ้าผู้วิจัยได้ผลิตขึ้น และใช้ให้แพร่หลาย จะมีผู้เห็นคุณค่า และมีความพยายามที่จะจัดหา และผลิตขึ้นได้ในโอกาสต่อไป

4. ผลการวิจัยเรื่องนี้ จะเป็นสิ่งจูงใจให้มีการสร้าง และนำบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย และวิชาอื่น ๆ ต่อไป

5. จากการสำรวจวิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ปรากฏว่า ยังไม่มีผู้ใดสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ในวิชาวรรณคดีไทย สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นใช้ประกอบการสอนมาก่อน

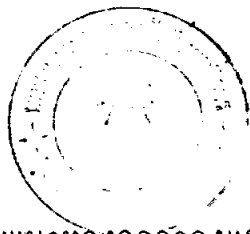
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้

1. ผลของการวิจัยนี้ จะทำให้เกิดเทคนิควิธีสอนวิชาภาษาไทยแบบใหม่ ที่ใช้บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป และใ้บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ในวิชาวรรณคดีไทย สำหรับ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นตัวอย่าง
2. บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปที่สร้างขึ้นนี้ จะช่วยสร้างประสบการณ์ ที่เป็นรูปธรรม ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ได้ง่ายขึ้น
3. ผลการวิจัยจะทำให้เห็นคุณค่าของบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป ว่า มีประโยชน์ต่อการสอนวิชาภาษาไทยอย่างยิ่ง
4. ผลการวิจัยจะเป็นสิ่งจูงใจให้มีการสร้าง และการใช้ บทเรียนแบบ โปรแกรมสไลด์เทป ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในเรื่องอื่น ๆ
5. ผลการวิจัยจะมีผล ให้มีการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปใน วิชาอื่นต่อไป

004149

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาหลักสูตร ประมวลการสอน หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม คู่มือครู หนังสือ และ วิทยานิพนธ์ ที่ค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน หนังสือวรรณคดีวิจารณ์ หนังสืออ่านภาษาไทย เพื่อใช้กำหนดเนื้อหาในบทเรียน
2. ศึกษาวิธีการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป ให้เหมาะสมกับ สาระในบทเรียน จากบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปอื่น ๆ และ จากตำรา งานวิจัย ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. นำข้อมูลที่ไ้มาเป็นแนวทางการวางแผน การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม สไลด์เทป เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ในวิชาวรรณคดี ไทย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.1 ศึกษาเนื้อหาจากบทเรียนเรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้ว แต่งงานกับนางพิม แล้วจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 หน่วย

3.2 กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียน แต่ละหน่วย

3.3 สร้างแบบทดสอบก่อน และหลังเรียนบทเรียน เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 4 ชุด ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้

3.4 ดำเนินการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป

4. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ไปทดลองหาความเชื่อถือได้ ทาระดับความยาก และอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบ เพื่อวิเคราะห์ และปรับปรุงแบบทดสอบ ก่อนนำไปใช้ ทดลองจริง

5. นำบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปที่สร้างขึ้น ไปทดลองหาประสิทธิภาพ โดยกำหนดการทดลองเป็นขั้น ๆ ดังนี้

5.1 ชั้นทดลองหนึ่งคน จำนวน 1 ครั้ง ใช้นักเรียน 1 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง และแก้ไขบทเรียน

5.2 ชั้นทดลองกลุ่มเล็ก จำนวน 1 ครั้ง ใช้นักเรียน 10 คน นำบทเรียนที่แก้ไขแล้วมาทดลอง เพื่อวิเคราะห์หาจุดบกพร่องของบทเรียนที่สร้างขึ้น และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

5.3 ชั้นทดลองภาคสนาม จำนวน 1 ครั้ง ใช้นักเรียน 40 คน นำบทเรียนที่แก้ไขแล้ว มาทดลองกับประชากรจริง เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

6. นำผลการทดลองภาคสนาม มาวิเคราะห์ด้วยสถิติ เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียน

7. สรุปผลการวิจัย และขอเสนอแนะ

คำจำกัดความของการวิจัย

1. บทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Lesson) คือ บทเรียนที่ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และผู้เรียนสามารถวัดผลการเรียนของตนเองได้ทันที บทเรียนแบบโปรแกรม จะแบ่งออกเป็นหน่วยย่อย ๆ สั้น ๆ ที่เรียกว่า กรอบ แต่ละกรอบบรรจุคำอธิบาย และคำถามต่อเนื่องกันไป เริ่มจากระดับที่ง่ายมาก และยากขึ้นตามลำดับ เพื่อเป็นแรงจูงใจสำหรับการเรียนหน่วยถัด ๆ ไป การตอบคำถาม อาจเป็นการเติมคำในช่องว่าง หรือเป็นการตอบว่า ถูก หรือ ผิด จุดมุ่งหมายของการเรียนแบบโปรแกรม คือ ต้องการให้ผู้เรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้เรียนรู้จากคำถามนั้น คำถามแต่ละข้อจะต้องเป็นคำถามที่สั้น และง่าย ผู้เรียนควรจะสามารถตอบปัญหาเกี่ยวกับบทเรียนได้ถูกต้องแม่นยำก่อนที่จะได้อ่านคำอธิบายเรื่องต่อไป

2. บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป (Slide-Tape Program) คือ บทเรียนแบบโปรแกรมชนิดที่มีภาพ เสียง และแบบฝึกหัด กล่าวคือ บทเรียนจะบรรจุเนื้อหาที่สร้างเป็นบทเรียนแบบโปรแกรมไว้ในแผ่นสไลด์ และเทปบันทึกเสียงประกอบกัน ผู้เรียนจะฟังคำบรรยายจากเทปบันทึกเสียง และดูภาพประกอบจากสไลด์ไปพร้อมกัน เนื้อหาที่บันทึกเป็นคำบรรยายในเทปบันทึกเสียงแต่ละตอน และภาพจากสไลด์แต่ละแผ่นเป็นเนื้อหาส่วนย่อย ๆ ติดต่อกันตามลำดับจากขั้นต้นไปจนจบสมบูรณ์ และมีแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนตอบเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนด้วยตนเอง และวัดผลความก้าวหน้าในการเรียนพร้อมกันไปด้วย

3. สไลด์ หมายถึง ชุดของภาพนิ่ง บนฟิล์ม 35 มม. มีความกว้างของขนาดสไลด์ 2 คูณ 2 นิ้ว ซึ่งบรรจุเนื้อหาเรียงลำดับติดต่อกันเป็นเรื่องเดียวกันตลอด

4. การทำสัญญาณเดือ่นภาพ (Synchronization) เป็นวิธีบันทึกสัญญาณ (Pulse) ลงในเทปบันทึกเสียง แล้วส่งสัญญาณไปตามสาย ไปยังเครื่อง

ฉายสไลด์ เพื่อเปลี่ยนสไลด์แต่ละภาพ ให้สัมพันธ์กับเสียงที่บรรยาย

5. กรอบ (Frame) หมายถึง เนื้อหาความรู้หน่วยย่อย ๆ หน่วยหนึ่งที่บันทึกลงในเทป และประกอบกับสไลด์ในเรื่องเดียวกัน เรียงตามลำดับ

6. แบบฝึกหัด หมายถึง แบบฝึกหัดในบทเรียนที่ไขพร้อมสไลด์ และเทป เพื่อเป็นแบบวัดผลความก้าวหน้าของผู้เรียนในแต่ละตอน โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ตอบคำถาม และตรวจเช็คคำตอบด้วยตนเอง

7. แบบทดสอบ หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้น เพื่อวัดความสามารถของผู้เรียนก่อนที่จะเรียนบทเรียนแบบโปรแกรม และหลังจากเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมแล้ว แบบทดสอบนี้จะต้องเป็นแบบทดสอบที่เชื่อถือได้ และมีอำนาจจำแนกสูง และเป็นแบบทดสอบเกณฑ์ (Criterion Test)

8. มาตรฐาน 90/90 หมายถึง เกณฑ์หาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรมที่ผู้สร้างกำหนดขึ้น โดยให้

90 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ผู้เรียนทุกคนทำแบบฝึกหัดวัดผลความก้าวหน้าระหว่างเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมได้ถูกต้อง ร้อยละ 90

90 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมได้ถูกต้อง ร้อยละ 90

9. ผู้เรียน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2524 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 51 คน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับการใช้บทเรียนแบบโปรแกรม สไลด์ และ เทปเสียง เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ มากมาย และผลการวิจัยส่วนใหญ่ ปรากฏว่า เมื่อใช้บทเรียนแบบโปรแกรม สไลด์ และ เทปเสียง ประกอบการเรียน การสอนแล้ว นักเรียนจะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนแตกต่างกับการสอนแบบบรรยาย

งานวิจัยในประเทศ

พ.ศ. 2515 เฉลิม คิคชัย¹ ได้ทดลองเปรียบเทียบ ผลการสอนวิชา อุตสาหกรรมศิลป์เป็นรายบุคคล โดยใช้สไลด์เทปเสียง กับผลการสอนแบบบรรยาย ในชั้นเรียนปกติ ผู้วิจัยได้สอนวิชาไฟฟ้าให้นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองสอนโดยใช้สไลด์เทปเสียงเป็นรายบุคคล กลุ่มควบคุม ครูสอนแบบ บรรยายในชั้นเรียน ต่อมาอีก 6 สัปดาห์ หลังการทดลองคราวแรก ได้ทดสอบความ จำในเนื้อหาของบทเรียน ปรากฏว่า ผลการสอนทั้งสองวิธี แตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

ในปี พ.ศ. 2516 สมคิด เมตไตรพันธ์² ได้สร้างสไลด์เทปเสียงสำหรับการ สอนรายบุคคลวิชาถ่ายรูป ในหัวข้อการใช้กล้องถ่ายรูป และการล้างฟิล์ม จุดมุ่ง

¹ เฉลิม คิคชัย, "การสอนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์เป็นรายบุคคลโดยใช้สไลด์ เทปเสียง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515).

² สมคิด เมตไตรพันธ์, "การสอนวิชาถ่ายรูปเป็นรายบุคคลโดยใช้สไลด์ เทปเสียง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516).

หมายของการวิจัยก็เพื่อ เปรียบเทียบผลการสอนวิชาถ้ำรูปเป็นรายบุคคลโดยใช้สไลด์ เทปเสียง กับผลการสอนแบบบรรยายเป็นกลุ่มในชั้นเรียน การดำเนินงานนั้น ได้ทดลอง สอนวิชาถ้ำรูปกับนักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2516 จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง. สอนเป็นรายบุคคลโดยใช้สไลด์เทปเสียง กลุ่มควบคุม สอนแบบบรรยาย เป็นกลุ่มในชั้นเรียน ต่อมาอีก 4 สัปดาห์ หลังการทดลองคราวแรก ได้ทดสอบความจำ ในเนื้อหาบทเรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบ มาเปรียบเทียบหาความแตกต่าง ของความมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลการการสอนวิชาถ้ำรูปเป็นราย บุคคลโดยใช้สไลด์เทปเสียง กับการสอนแบบบรรยายเป็นกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แต่สไลด์เทปเสียงสามารถช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหา บทเรียนได้ดีกว่าการสอนแบบบรรยาย

พ.ศ. 2517 กาญจนา ทองกร ¹ ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนเรื่อง การ ใช้เครื่องกลึง โดยใช้โปรแกรมสไลด์ กับการสอนแบบบรรยาย ผลปรากฏว่า การ เรียนจากโปรแกรมสไลด์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่า การเรียนจากครู สามารถ คึงคู่ความสนใจ ทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนมากขึ้น และยังสามารถช่วยให้นักเรียน จดจำเนื้อหาวิชาได้ดีกว่า และนานกว่าอีกด้วย

พ.ศ. 2518 สุนันทา เอกเวชวิท ² ได้สร้างบทเรียนสำเร็จรูปชนิดสไลด์ ประกอบเสียงเทป สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง "การขยายพันธุ์พืช" วัตถุประสงค์

¹ กาญจนา ทองกร, "การใช้โปรแกรมสไลด์ เรื่อง เครื่องกลึง สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมแบบประสม" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).

² สุนันทา เอกเวชวิท, "บทเรียนสำเร็จรูปชนิดสไลด์ประกอบเสียงเทป สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การขยายพันธุ์พืช" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

ของการวิจัย เพื่อสร้างและวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปชนิดสไลด์ ประกอบเสียงเทปเรื่องนี้ และศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการการเรียนรู้ เนื้อหาบทเรียน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลวิชาวิทยาศาสตร์สูง กับกลุ่มนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผล วิชาวิทยาศาสตร์ต่ำ หลังจากได้เรียนบทเรียนสำเร็จรูปชนิดสไลด์ประกอบเสียงเทป การดำเนินงาน ชั้นแรก หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปชนิดสไลด์ประกอบเสียง เทปที่สร้างขึ้น โดยทดลองตามลำดับขั้น คือ ชั้น 1 คน ชั้น 10 คน ชั้น 100 คน เพื่อ ปรับปรุงบทเรียน และการทดลองภาคสนามกับนักเรียน จำนวน 100 คน แบ่งนักเรียน ในการทดลองภาคสนามออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลวิชาวิทยาศาสตร์สูง กับ กลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลวิชาวิทยาศาสตร์ต่ำ แล้ววิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยของคะแนนความก้าวหน้า ความแปรปรวน และค่าปกติมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏว่าบทเรียนสำเร็จรูปชนิด สไลด์ประกอบเสียงเทปที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 90.575/96.824 และพัฒนาการ การเรียนรู้ของนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลวิชาวิทยาศาสตร์สูง และนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลวิชา วิทยาศาสตร์ต่ำ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พ.ศ. 2519 พงษ์ศักดิ์ ศรีภิรมย์¹ ได้สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์ เทป เรื่อง เสียงในภาษาไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้น สูงขึ้น และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีที่ 2 ตามลำดับขั้นคือ ชั้น 1 คน ชั้น 10 คน และภาคสนามชั้น 100 คน ผลการวิจัยปรากฏ ว่า บทเรียนแบบสไลด์เทปโปรแกรมที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 93.97/96.28 และ

¹ พงษ์ศักดิ์ ศรีภิรมย์, "การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม เรื่อง เสียงใน ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง" (วิทยานิพนธ์ ปรียญศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหา วิทยาลัย, 2519).

คะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษาก้าวหน้าขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
 ข้อเสนอแนะ คือ สมควรสนับสนุนให้ผลิตบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป ชั้นใช้
 ประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
 ชั้นสูงต่อไป

ในปี พ.ศ. 2519 ญาณะวิสุทธ์ สิมะสิงห์¹ ได้สร้างสไลด์เทปเสียงแบบ
 โปรแกรมสำหรับการสอนเป็นรายบุคคล วิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ สำหรับชั้นอุดมศึกษา
 ชั้น เพื่อหาประสิทธิภาพตามมาตรฐาน 90/90 และเพื่อเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการ
 เรียนรายบุคคล โดยใช้สไลด์เทปเสียง กับการเรียนแบบบรรยาย วิธีดำเนินงาน
 ได้หาประสิทธิภาพของสไลด์เทปเสียงแบบโปรแกรม เรื่อง อียิปต์ และกรีก ที่สร้าง
 ขึ้น โดยทดลองตามลำดับชั้น คือ ชั้น 1 คน ชั้น 10 คน และ ชั้น 30 คน และทำการ
 สอน โดยใช้วิธีบรรยายกับชั้นเรียน 30 คน พร้อมกับการทดสอบ ผลการวิจัยปรากฏว่า
 สไลด์เทปเสียงแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 91.16/92.64 แสดงว่า การ
 เรียนจากสไลด์เทปเสียงแบบโปรแกรมมีผลทำให้เกิดการเรียนรู้ดีกว่าการเรียนจาก
 ครู ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการสนับสนุนให้มีการผลิต และค้นคว้าวิจัย ในด้านสไลด์
 เทปเสียงให้มากขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

¹ญาณะวิสุทธ์ สิมะสิงห์, "การสร้างสไลด์เทปเสียงสำหรับการสอนเป็น
 รายบุคคล วิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ สำหรับชั้นอุดมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญา
 ครุศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2519).

ในปี พ.ศ. 2522 อรไท ผลดี¹ ได้สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์
 เทปวิชาภาษาไทย เรื่อง "อิเหนา ตอนตีกะหมักรุกหนึ่ง" สำหรับระดับมัธยมศึกษา
 ตอนปลายขึ้น จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ สร้าง และวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของ
 บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปเรื่องนี้ วิชิตำเนินการวิจัย ได้ทดลองใช้กับนักเรียน
 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 100 คน โดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์
 เทป ทดลองตามลำดับชั้น 1 คน ชั้น 10 คน และชั้น 100 คน มีการทดสอบก่อนและ
 หลังการทดลอง ซึ่งข้อทดสอบเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และนำข้อมูลมาวิเคราะห์
 หาประสิทธิภาพของบทเรียน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปที่
 สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 91.10/94.94 และคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของ
 นักเรียนก้าวหน้าขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ข้อเสนอแนะ คือ บทเรียนแบบ
 โปรแกรมสไลด์เทป เป็นบทเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง จึงสมควรสนับสนุนให้ผลิตขึ้น
 ใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาต่อไป

งานวิจัยในต่างประเทศ

เมื่อปี ค.ศ. 1932 ซิว (Zylve)² ได้ทดลองเปรียบเทียบการสอน
 คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยใช้สไลด์ กับการสอนโดยการใช้กระดาน และ
 ซอด้ด 3 วัน จะได้ผลเท่ากับการสอนโดยใช้สไลด์เพียง 2 วัน แสดงว่า การสอน
 โดยใช้สไลด์ดีกว่าการสอนโดยใช้กระดาน และซอด้ด

¹อรไท ผลดี, "การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปวิชาภาษาไทย
 เรื่อง อิเหนา ตอน ตีกะหมักรุกหนึ่ง สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย"
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหา
 วิทยาลัย, 2522).

²Claire T. Zylve, " Experimental Study of The Teaching
 of Arithmetic Combination," Educational Methodology, 16-18
 (September, 1932), p. 12.

ค.ศ. 1955 โรมาโน (Romano)¹ วิจัยพบว่า การใช้อุปกรณ์ประเภท ภาพยนตร์ สไลด์ ฟิล์มสตริป รูปภาพ และ เทปบันทึกเสียง เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอน ในชั้นประถมศึกษา ที่จะสามารถช่วยให้เด็กเรียนรู้เพิ่มขึ้นได้

ในปี ค.ศ. 1959 แอลเลน (Allen)² วิจัยพบว่า การนำสื่อการสอน ต่าง ๆ ชนิดกันมาใช้ร่วมกัน เช่น สไลด์ ฟิล์มสตริป เทปบันทึกเสียง และอื่น ๆ อย่าง ถูกต้อง และกลมกลืนกันแล้ว จะช่วยให้มีการเรียนรู้ได้ดีกว่าการใช้สื่อการสอนเพียง อย่างเดียว

ปี ค.ศ. 1964 โรเบิร์ต โอ บราวน์ จูเนียร์ (Robert G. Brown Jr.)³ ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ด้วยบทเรียนแบบโปรแกรม และ การสอนโดยวิธีธรรมดา โดยทำการทดลองกับนักเรียนเกรด ๑ และ ๑ จำนวน 7 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนแบบโปรแกรม จะมีความ สามารถทางคณิตศาสตร์ ดีกว่านักเรียนที่เรียนจากครูด้วยวิธีธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญ ทุกประการ และนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนแบบโปรแกรมไม่ปรากฏว่า มีผู้ใดสอบ ตกเลย

---

¹Louis Romano, " The Role of 16 m.m. Motion Pictures in Science Unit Vocabulary Learning at Grade 5,6 ," (Ph.d Dissertation, University of Wisconsin, 1955).

²William H. Allen, " Research on New Educational Media : Summary and Problem," A.V. Communication Review, Spring 1959, p. 84-91.

³Robert G. Brown Jr., " A Comparison Test of Test Scores of Student Using Programmed Instruction Materials," The Research on Programmed Instruction (U.S. Government Printing office, Washington, 1964), p.26.

ปี ค.ศ. 1966 รีจينا เอ็ม กอฟฟ์ (Regina M. Goff)¹
 แห่ง Morgan State College รัฐแมริแลนด์ กล่าวถึงการสร้างบทเรียนแบบ
 โปรแกรมทางวรรณคดีของ Reid ว่าเขาได้สร้างโปรแกรมการสอนวรรณคดี
 และการประพันธ์ เรื่อง "Sea Shell" ของ Amy Lowell มี 96 กรอบ
 เรื่องสั้นของ E.C. Jones เรื่อง " The Surprise of His Life "
 มี 118 กรอบ และโปรแกรมเกี่ยวกับ Sonnet ของเชกสเปียร์ มี 73 กรอบ
 เมื่อนำไปทดลองปรากฏว่า เด็กจำนวน 75% รวมทั้งครู 4 คนที่สอน ได้รับความ
 สำเร็จ จากการเรียนบทเรียน และการสอนบทเรียนแบบโปรแกรม

ค.ศ. 1966 องค์การยูเนสโก (Unesco)² : ได้วิจัยว่า โสตทัศนูปกรณ์
 ประเภทเครื่องฉายสไลด์ และฟิล์มสกริป เป็นอุปกรณ์ที่มีคุณค่าสูง ในการสอนคนจำนวน
 มาก ๆ และช่วยสร้างความรู้สึกระทึกใจไปนาน

ปี ค.ศ. 1966 โดแนลด์ โจเซฟ เดสเซิร์ต (Donald Joseph Dessert)³
 ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบการสอนคณิตศาสตร์ ด้วยการสอนแบบโปรแกรม กับ การ
 สอนแบบธรรมดา โดยทำการวิจัย 7 แบบ เป็นการสอนด้วยบทเรียนแบบโปรแกรม
 6 แบบ และวิธีการสอนอีก 1 แบบ ผลการวิจัยพบว่า การสอนทั้ง 6 แบบ ได้ผลแตก
 ต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ แต่การสอนโดยใช้ครูคนเดียวนั้น จะกินเวลามากกว่า และ
 สรุปว่า การสอนที่ได้ผลมากที่สุด คือ การสอนด้วยบทเรียนแบบโปรแกรมชนิดเส้นตรง

¹Regina M. Goff, " Programmed Instruction in The Language Arts," Programmed Teaching, A Symposium on Automation in Education, ed. Josef S. Roucek (London : Peter Owen , 1966), p. 106.

²Unesco, The Healthy Village: An Experiment in Visual Education in West China, (Great Britain : Western Printing Services , 1966), p. 119.

³Donald Joseph Dessert, " A Study of Programmed Learning with Superior Eight Grade Student " A.V. Communication Review, 14, 1966, p. 53-57.

ในปี ค.ศ. 1970 บาร์เทิล (Bartel)¹ ได้สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมประกอบภาพชุดขึ้น ในวิชาเซรามิกของวิทยาลัย ผลการวิจัยปรากฏว่าการเรียนด้วยบทเรียนแบบโปรแกรมประกอบภาพชุด มีประสิทธิภาพกว่า การสอนแบบปกติ ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า บทเรียนแบบโปรแกรมประกอบภาพชุดนี้ น่าจะนำมาใช้ได้ดีในห้องเรียน และน่าจะสร้างบทเรียนในวิชาศิลปะอื่น ๆ ทดลองกับเด็กระดับอื่นด้วย

ค.ศ. 1971 ชอร์ (Shaw)² ได้สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปแบบเส้นตรง วิชาทักษะการตีกลองแตกชั้น มี 123 เฟรม ทดลองกับนักเรียนระดับมัธยม และนักศึกษาวิทยาลัย ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป มีประสิทธิภาพสามารถสอนทักษะทางดนตรีได้ ซึ่งนักเรียนนักศึกษาพอใจในบทเรียนแบบโปรแกรมในรูป ลักษณะ เนื้อหา ความง่าย ความชัดเจน การสนใจ และเรียนรู้ได้เร็ว แต่ก็เห็นพ้องกันว่าบทเรียนชนิดนี้ ไม่สามารถสอนทักษะทางดนตรีได้ดีเท่ากับครูจริง ๆ ผู้วิจัยได้สรุปว่า บทเรียนแบบโปรแกรมที่สอนทางด้านทักษะด้านนำมาสอนร่วมกับบทเรียนแบบโปรแกรมทางด้านเนื้อหา จะมีประสิทธิภาพกว่าการสอน โดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรมทางด้านเนื้อหาอย่างเดียว

¹Marvin Percy Bartel, " Programmed Self-Instruction Learning in Art as Applied to Ceramics," Dissertation Abstracts International, 31 (May , 1971), p. 5963.

²Albert Charles Shaw, " The Development and Evaluation of a Programmed Learning Approach in Teaching the Elements of Snare Drum Technique," Dissertation Abstracts International, 31 (June , 1971) , p.6653.

ปี ค.ศ. 1971 โฟร์ลิช (Froelich)¹ ได้สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมเพื่อวิชา วรรณคดีดนตรีขึ้น ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาสามารถจำแนกความแตกต่างของเสียงดนตรี ได้ดีขึ้นกว่าการสอนแบบปกติ และนักศึกษาชอบการเรียน โดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรมเพ มากกว่าการเรียนแบบปกติ

และในปี ค.ศ. 1975 เอมลิง (Emling)² ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาทันตแพทย์ 3 กลุ่ม ที่เรียนจากบทเรียนแบบโปรแกรม บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป และการฟังคำบรรยาย ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยบทเรียนแบบโปรแกรม มีผลสัมฤทธิ์ดีกว่า เรียนด้วยการฟังคำบรรยาย และนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทป มีผลสัมฤทธิ์ดีกว่าการเรียนด้วยบทเรียนแบบโปรแกรม

---

¹Robert William Froelich, " Programmed Instruction in the Development of Aural Discrimination of Musical Instrument Timbres by College Students," Dissertation Abstracts International, 31 (January , 1971), p. 3580.

²Robert C. Emling, " An Evaluation of the Use of Programmed Instruction at Six Dental Schools," Dissertation Abstracts International , 36 (September , 1975), p. 1378.